De rozen rijpen...

bron
Jan Vercammen, *De rozen rijpen....* Henri Kamp, Mechelen 1938

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/verc002roze01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

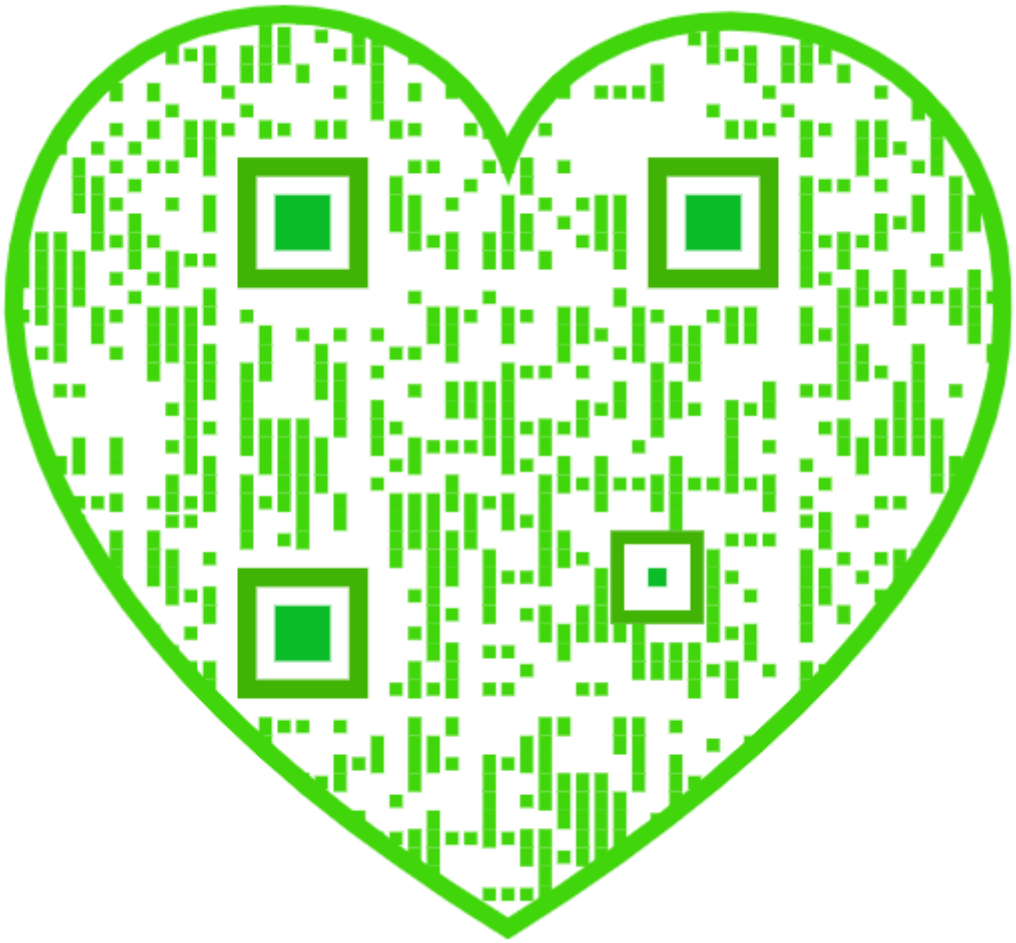

De rozen rijpen

De rozen rijpen weer als vruchten
en waar mijn hart is in mijn borst
broeit weer een grondelooze dorst.
De zomerlijk-besterde luchten

zijn als een voorhang te genaken.
Mijn handen breken hun gebaar:
zij worden van de scherven zwaar
en vaardig tot een nieuw verzaken.

Tot onder rilde populieren
ik een verloren kind ontmoet,
dat mij herkent en mij begroet
met een geluid, dat woord is schier, een

kleinen kreet, een ademhalen,
den roep van dieren aanverwant
naar den ontbloeienden levant
bij stilgevallen nachtegalen.

Dit is het teederste mirakel,
dat onder sterren is geschied
en dat zich God ontstelen liet;
een schielijk aangeschoven schakel

tusschen bewuste en onbewuste.
Het tilt een heldre cantileen
over de hooge branding heen
van elke liefde en alle lusten.

Zijt gij met dezen groet geboren?
Is dan uw intrede in het licht
die rijpe rozen nog zoo dicht?
Viel hier uw eerste kreet verloren.

opdat ik nimmer zou verzaken
wat nimmer te genaken is?
Ik zal met uwe ontstentenis,
als met een droom, mijn dag doorwaken.

Het meisje Hedwig

Voor haar ouders

Zij draagt de wondre kennis voor een kind
van haar geluk, waaraan ons weten
zeer stil wordt als een traag-geluwde wind,
die eerst de wolken voor de zon heeft opgereten.

Wij kwetsen niet met ons gestaald ervaren
haar overschouwen van den blauwen dag
des avonds, als hier onbestemde geuren waren
en warren in het lage sterrenrag.

Want sterren dalen trouw haar droomen tegen
in ieder uur van haar doorlichten nacht:
zij heeft ze, zingend, tot een halssnoer saamgeregen,
één oogenblik is aan zijn glans haar stem verzacht.

Maar ook onze aarde staat haar dichter dan ons allen:
zij delft de zeldzaamste ertsen uit haar schoot,
als 's avonds 't najaarsooft is in haar hand gevallen,
bloeien de voorjaarsbloemen bij haar morgenbrood.

Waar is het land, waar zij nog door blijft schrijden,
waarheen zij, onbegrepen, onze blikken wendt?
Wellicht verwondert haar ons machteloos verbeiden,
haar, die nog de eerste namen van de schepping kent.

Het kind Luciana aan zee

Geen schaduw zag ik schooner in het licht
dan uw gestalte blauw op grauwe golven,
waar droom en schip gelijkgeschakeld dolven
hun eigen graf: het vloot vanzelf weer dicht.

Uw kinkhoorn was nog volmaakter geluid
aan mijn oor, dan het groeien der dagen,
die bloeien alleen om het kind te behagen,
dat mijn heimwee vindt in den wind aan de ruit.

In uw hand zijn de schelpen een schooner bezit,
dan parelvisschers stijgend overbrachten
uit de diepten van doordoolde nachten
in den morgen van zon en zeeschuim wit.

In uw blik delft verwondering dieper grond
dan de ravijn, waarin de vogels riepen,
die niemand kent, waar echos sliepen,
die niemand met maar enkel vorschen vond.

Eén golf was trager aan uw hand: een trouwe hond;
uw passen onswaarts meer belofte en lichter
en mijn zoo snelle hart beklemmend dichter,
dan ooit een kriekengaard te bloeien stond.

Wat scheidt ons, dan wat zachte, zilte wind,
waarop wat woorden als de meeuwen zweven,
waarvoor vier sloepen loom hun zeilen reven
en die een milder zegen op uw voorhoofd vindt

dan van een hand: de wake van een ster,
die in uw oogen staat. Wat baat het werven
van al uw zinnen aan mijn eigen derven:
er is voor ieder leven iets onvatbaar ver.

Herfst met een kind

I

Ik zag de herfst weer plots als ieder jaar:
het zou niet anders worden,
het vuur tast volgens de oude orde
naar 't nieuwe hart, dat kwetsbaar

werd alweer, van elke kruin.
Gij staat te staren naar de moede bloemen
en ik vergeet u met uw naam te noemen
als ik u zie, wit in uw rood-en-bruinen tuin.

Gij voert de geuren mede van het rijpe fruit,
gij reikt me zwijgend de gevulde schalen
en vraagt in ruil slechts enkele verhalen,
die rijk zijn aan mijn schamele geluid.

Dies is nu toch geen andre dezen herfst gelijk,
waarin de doode blaadren ruischen van uw treden:
het vuur is dringend als mijn dringenste gebeden
en ieder hart komt als bedwelmd in zijn bereik.

Ik sta hier, gansch onkwetsbaar, in het licht
van deze Oktober en uw woorden wiegen
als de oceaan een eiland en bedriegen
als droomen zoo kortstondig en zoo dicht

mijn wake en de verwachting, die ons scheidt.
Ik kan slechts zwijgen nog en pogen
in uw aanwezigheid die scheiding te gedoogen
alleen om het besef van uw barmhartigheid.

II

Vat nu mijn polsen in uw koele palmen,
ervaar, hoe weerloos ik mijn hand ontspan
aan uwe kleine kracht, dat zelfs uw talmen
mij heugen zou, zoover mijn heugnis reiken kan.

En voel den slag, den vaak zoo diep-bewusten:
hij werd aan zeer verscheiden angsten snel,
aan koortsen en aan velerhande lusten
en aan de kansen van het steeds herspeelde spel.

Zoo rustig als in dezen herfst en uwe handen
dreef hij sinds lang niet meer het blinde bloed
tot in de vingerleden met de diafane randen,
die samenbuigen als een nest, tot wonen goed,

maar waar de vogels slechts kortstondig toeven
met aangehouden roep naar wat maar elders is;
of die zich vaker nog in vreemde vingeren begroeven,
of om een voorhoofd lagen als een winddoorzongen nis.

Zie boven uw als schaduw vast omsluiten
der polsen mijne handen, hard en toegewijd
aan uwe zwakheid, uw gedweeë buit en
onder uw gelaat van honger gansch bevrijd.

Maar ook wat als wolk volmaakt is en volkomen
is even snel vergaan als adem op kristal:
nog in dit zeldzaam uur wordt mij die rust ontnomen,
als ik in 't licht alleen blijf van den bladerval.

Het teringmeisje

Zij balsemde met geur van vlier en violieren
haar longen. Haar gebaar bij deze therapie
had van een ritus iets, een roerende magie
en tevens van de vlucht der schuwe diepwouddieren.

Wat later, in den zomer, koos ze roode roozen:
die gaven in de zon wat blos op haar gelaat.
Nog later de chrysant, waarop de regen slaat,
die na een maannacht grauw hangt en bevrozen.

Zij dankte die getijden met wat heesche woorden
en schudde dan voornaam heur lange zwarte haar.
Zij leidde trouw haar droomen als een kudde naar
de hooge middagzon en staarde naar het noorden,

dat zeer barmhartig was voor 't glanzen van haar oogen.
Zij bouwde 's avonds aan een vormeloos gedicht
met haar herinnering, wat lommer en wat licht,
en hield daarna haar hoofd nog luisterend gebogen.

Zij had volledig reeds een wetenschap verworven,
die wij verrast verstonden als zij plotsling zweeg.
Zij is, haar kamervenster op een noordensteeg
en op haar bed de rozen van haar bloed, gestorven.

De schaduw

Voor de blonde kinderen Simonna en Maria aan de nagedachtenis van hun moeder.

Terwijl gij naar de wit-en-gele bloemen gaat,
vermoedt gij niet, dat tusschen u de schaduw staat

van die haar leven voor het uwe gaf:
op ieder paradijs op aarde volgt de straf.

Die schaduw, door geen avondval geschonden,
noch ook aan maan- of zonnestand gebonden;

die schoon moet wezen als een zwellend zeil
en over u groeit als het snelle veil

over een bron: geen mensch heeft daar gedronken:
dat is alleen een vogel en een hert geschonken.

Zij vat de koele bries, die door de boomen glijdt
en langs uw voorhoofd alle dagen benedijdt;

zij ademt op de bleeke roos, die uit uw vingren bloeit
en langzaam naar de sterren van uw oogen groeit;

zij drijft naar u de zuivre, zilvren sneeuwkristallen,
die zoo voorzichtig in uw weeke palmen vallen;

en 's morgens vindt gij paarlen bloemen op de ruit
en van dit werk gleed in uw slaap een klein geluid.

Blank is zij met den bloei der kersentuinen
en 't zeeschuim aan den voet der zachte duinen;

blauw met den zomerhemel achter zonnelicht
en 't meer, dat in den schoot der blauwe bergen ligt;

rood met de daken van het dorpen in het dal
en in den herfst een laag-bewolkten avondval;

groen met het woud, de weiden en het wier,
dit rijk van goudvisch en van waterdier;

goud met een morgen in de teere maand April
en met het zwevend blad, dat naar onze aarde wil.

Standvastig met uw oogen en de regenbogen
en wisslend met de bloemen, die zich uwaarts bogon.

Zij zit te luistren aan de bronnen van den tijd,
zoodat zij tijdig elk van uw seizoenen wijdt;

en als de wilde-wingerdranken raken aan het raam,
is in dit freel geluid een echo van haar naam;

de fluittoon op de boogbrug van den dageraad
is mild en zuiver door haar rust op uw gelaat.

Als ik met u mijn vreemde woorden spreek,
die duizlen in 't gedruisch van boom en beek,

was dit verhaal reeds in een droom begonnen
- het is mijn eenig ooft, in droom gewonnen -

het wordt dan verder in mijn zwijgen voortgezet:
de stilte heeft de hardste en de zoetste wet.

Maar droom en zwijgen beide en ook het woord
zijn van die schaduw voller dan ten boord

de roemer met den jong-gegisten wijn,
dien ik als afscheid dronk, toen ik wou eenzaam zijn.

Verwant met iemand, die verruklijk heeft gesproken
in een zeer verren droom, ontijdig afgebroken;

die zich steeds zoeken laat, maar nimmer vinden,
maar die mijn heimwee voedt in 't vluchten van een hinde,

wat wind, die zingt over mijn ouden thuis,
de paarsche heide en een bergkruin met een kruis:

de schaduw, als gij naar de bloemen gaat,
die tusschen u en mij, tusschen u beiden staat.

Zal ik uw handen en uw voorhoofd raken
en met uw beeld, als een droom, ontwaken?

Of zijn we sedert gisteren niet een verren weg gegaan
en gaan we samen niet voor immer hier vandaan?

Het bedelmeisje met de harmonika

Haar haren druipten van den zomerregen,
ze scheen omtrent zoo groot als haar harmonika
en om haar vuile naakte voeten niet verlegen.
Haar groote, blinde broer noemde haar Erica.

een vreemde naam, die ieders aandacht wekte.
Hij vroeg een stoel en lei het speeltuig op haar schoot.
Hij hoorde wel, dat iemand er om gekte,
maar smoorde zijn verweer in 't snerpen van zijn nood.

Het kind onttrok gedwee zijn krachtlooze offerande
de ivoren toetsen van het zeurend instrument:
hoe schokkend liepen haar te kleine handen.
Wat was terwijl haar bleeke blik zoo verre toegewend?

Misschien een lang-voorbije van haar vele wegen,
wellicht maar enkel toch een kleine, bonte poes...
Toen hield de blinde broer haar bleeke handen tegen,
hij nam het speeltuig op en reikte haar een kroes.

Aan allen, die iets gaven, wenschte zij den zegen
van een volledig onbekenden Lieven Heer.
Zij telde luidop wat zij had gekregen
en liet het in den jaszak van den blinde neer.

Het meisje op den trein

Zij zat daar bleek in volle zon te droomen
en in haar oogen schoof het landschap voort:
de volle velden, de gemaaide weiden en de boomen,
die naar de zon toe bogen, want de wind zat noord.

Zij speelde met haar vingren, of ze vooglen telde,
wier schaduw op de golven van de rogge zwom.
Ze lachte naar een meeuw, die op de heldre Schelde
verdoolde naar een wolk, die in het water glom.

Zij gaf haar hart gevangen aan de wilde weelde,
die tusschen lente en zomer onze wereld dekt;
zij sloot haar oogen voor het schouwen van geheel de
schare droomen in dit enkel uur gewekt.

Dan scheen zij, onbeweeglijk een geluid te hooren,
het was een melodie, een dierenkreet, een woord,
of was reeds in haar hart de melopee geboren,
waarin een mensch zich langzaam sterven hoort?

O leven, dat begint en eindigt hooploos samen,
weet gij den tuin, maar rozen meer dan rozen zijn,
want louter schoonheid zonder menschennamen...?
Maar dit verhaal is slechts verdwalen aan een pijn,

die gij niet weet en wellicht nooit zult weten,
want reeds heeft God uw dood zijn wiegelied geleerd.
Ik heb te weinig en te veel het kinderland vergeten,
waaruit ik stam, waaruit ik werd geweerd.